

STORTINGET

Representantforslag 160 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Helene Røsholt, Tone Wilhelmsen Trøen og Margret Hagerup

Dokument 8:160 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Helene Røsholt, Tone Wilhelmsen Trøen og Margret Hagerup om skjerpet straff for psykisk vold

Til Stortinget

Bakgrunn

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem. Særlig kvinner og barn utsettes for vold i nære relasjoner. Vold kan være både fysisk og psykisk, eller det kan være en kombinasjon. Der fysisk vold ofte er synlig, er den psykiske volden usynlig. Likevel kan psykisk vold gjøre like stor skade.

Psykisk vold kommer i mange former. Trusler, tvang og overvåkning kan være eksempler. At en ikke får bestemme over egen økonomi, eller ID-tyveri er andre eksempler. Mange utsettes for langvarig manipulasjon, nedsnakking og ydmykelse. Å være vitne til fysisk vold er også en form for psykisk vold.

Den psykiske volden pågår ofte over tid, og små hendelser som isolert sett kan fremstå bagatellmessige, blir tyngende. For enkelte kan det være som å leve i et regime av vold over tid. Til tross for de alvorlige konsekvensene psykisk vold innebærer, er terskelen for å dømmes for ren psykisk mishandling høyere enn for fysisk vold. Psykisk vold er ikke eksplisitt nevnt i straffeloven. Dette bidrar til å undergrave alvorligheten av denne volden. Former for psykisk vold vil likevel være omfattet av flere bestemmelser i straffeloven, blant annet straffeloven §§ 263 og 264 om trusler, §§ 251 og 252 om tvang,

§ 266 om hensynsløs adferd og §§ 282 og 283 om mishandling i nære relasjoner. Reguleringen av psykisk vold fremstår likevel uklar og fragmentert.

Solberg-regjeringen nedsatte i 2021 et lovutvalg om negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og psykisk vold.

NOU 2024:13 (Lov og frihet – Negativ sosial kontroll, æresmotivert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, psykisk vold og ufrivillig utenlandsopphold – juridiske problemstillinger og forslag til regelverksendringer) ble levert den 24. juni 2024. Utvalget gjennomgår terskelen for straffansvar for psykisk mishandling i dagens rettspraksis og foreslår en rekke språklige tydeliggjøringer i straffelovgivningen. Utvalgets gjennomgang viser at terskelen for å straffes for psykisk vold er høyere enn for fysisk vold. Utvalget konkluderer med at terskelen for å få noen dømt for psykisk vold er for høy, og kommer med en rekke forslag til endringer i straffeloven.

Utvalget har kommet med en rekke konkrete lovenndringsforslag som rammer psykisk vold, som har vært på høring. Regjeringen har ikke fulgt opp disse lovenndringsforslagene, selv om høringen ble avsluttet 28. oktober 2024. Forslagsstillerne er enige med utvalget i at terskelen for å straffe psykisk vold er for høy. Konsekvensen av dagens lovgivning er at personer som utøver psykisk vold, i for stor grad ikke straffes for dette, og at ofrenes rettssikkerhet og trygghet ikke ivaretas godt nok. Psykisk vold er klart straffverdig.

Forslagsstillerne mener psykisk vold må rammes tydeligere inn i dagens straffelovgivning. Forslagsstillerne mener terskelen for at psykisk vold skal være straffbart, må senkes. Det haster å få et tydeligere regelverk for å straffe psykisk vold. Et tydeligere regelverk vil føre til at flere som utøver vold som er straffverdig, stilles til an-

svar. I tillegg er det viktig at det fra storsamfunnets side blir tydeligere at psykisk vold er fullstendig uakseptabelt.

Grov mishandling i nære relasjoner er et svært alvorlig lovbrudd. I dag foreldes straffansvar for grov mishandling i nære relasjoner etter 15 år. Forslagsstillerne mener at dette er et så grovt lovbrudd at straffansvar ikke bør foreldes.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag som tydeliggjør straffansvar for psykisk vold, innen 1. oktober 2026.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avskaffe foreldelse av straffansvar for grov mishandling i nære relasjoner.

12. mars 2026

Mari Holm Lønseth

Helene Røsholt

Tone Wilhelmsen Trøen

Margret Hagerup